

Za gospodarje

Maribor, dne 6. novembra 1935.

Načela in zahteve našega zadružništva.

V soboto in nedeljo (26. in 27. oktobra) je zborovala v Osijeku naša največja in najvažnejša gospodarska organizacija — naše zadružništvo. Skupščino Glavne zadružne zveze je vodil njen predsednik notranji minister dr. Korošec, ki je v svojem nagovoru poudaril 3 velike ideale zadružništva: svobodo, pravico in ljubezen. »Svoboda, pravica in ljubezen«, tako je dekel dr. Korošec, »to so 3 veličastne stvari in sile v življenju vsakega ljudskega organizma. Kjer teh ni, tam ni pravega napredka, tam je razkroj, razpadanje in smrt. Vi veste, da so svoboda, pravica in ljubezen znana življenjska načela in da se ta načela mnogokrat zlorablajo. Mi zadružniki imamo srečo, da teh treh načel že po tradiciji ne zlorablamo, temveč jih vedno uveljavljamo v pravilnem smislu. Če je svoboda brez meja, potem postane ta svoboda razvratna, nastane iz nje divjaštvo in drznost, to pa ni več svoboda, temveč diktatura, največja in najgrša človeška strast. Svoboda je blagodejna in vpliva dobro samo tedaj, če je v mejah pravice in zakonov in le če je urejena, prinaša blagostanje. Samo pravica, čista pravica, vsebuje v sebi krepost in strogost, če se pa pomeša z ljubeznijo, tedaj ima mil izraz. Ljubezen brez vsake meje, brez pameti in brez zmernosti, taka ljubezen je slepa in rodi več slabega in grdega, kakor pa dobrega. Mi zadružniki smo ohranili te ideale kot prave in v zadružništvu je mnogo dobrega in lepega ter je ravno radi tega mogoč tudi napredek. Mi te ideale, o katerih sem govoril, širimo na občnih zborih, jih širimo na kongresih, kakršen se vrši danes tukaj.«

Izbrpno poročilo, ki je bilo podano na skupščini, kaže, da je bilo koncem leta 1934 v naši državi 8526 gospodarskih zadrug, ki so imele 1 milijon 61.482 čla-

nov. V primeri z letom 1933 je naraslo število zadrug za 299, kar pomeni, da kljub ali morda prav radi krize zadružna organizacija dalje narašča. To je gotovo znak, da je zadružništvo vendarle še zdravo in prav v težkih gospodarskih časih malemu človeku bolj potrebno kakor v dobrih. Nadaljni statistični podatki kažejo, da so zadruge zbrale 2.245 milijonov Din hranišnih vlog in podelile 2.038 milijonov Din posojil. Lastno imetje (rezerve in deleži) pa je znašalo 373 milijonov Din, blagovne zaloge so znašale 115 milij. Din, vrednost investicij (strojev, orodja in skladišč, brez zadružnih domov) pa je znašala 94 milijonov Din.

Na skupščini so bile sprejete med drugim te resolucije:

1. Naše gospodarstvo trpi že štiri leta zaradi velikega pomanjkanja gotovine, v prvi vrsti zaradi majhnega obtoka denarja, še bolj pa zaradi močnega kopičenja denarja. Zaradi tega so tisti, ki imajo po svojem položaju gotovino, v stanju, izkoristiti vsako priložnost. Kreditno zadružništvo, ki je pozvano, da posreduje v korist malega človeka, ne more uspešno vršiti te svoje naloge, ker se mu od poklicane strani ne dajejo na razpolago zadostna sredstva, tako da ne more malih in srednjemočnih domačij oskrbovati s potrebnim kapitalom. Zahtevamo, da država izda zaščitne ukrepe za doseg likvidnosti kreditnih zadrug, posebno pa še, da podpre zadružništvo z ustanovitvijo zadružne banke, ki naj se ji zajamči možnost, da se bo oskrbela z zadostnimi denarnimi sredstvi. Če bi ta osrednja zadružna ustanova usposobila zadružništvo za kreditiranje in ureditev domačij, bi se napredek našega kmetijskega gospodarstva in tudi gmotno stanje najširših slojev našega naroda znatno izboljšalo.

2. V interesu jugoslovanskega zadružništva, v narodnem in državnem interesu zahtevamo, da se čimprej izdajo

ukrepi za sanacijo težkega stanja našega zadružništva, da se popravijo težke razmere našega poljedelstva. Predvsem je treba sanirati Osrednjo zvezo hrvatskih kmetijskih zadrug v Zagrebu. Naproša se kr. vlada, da vprašanje te sanacije čimprej ugodno reši.

3. Potrebno je, da se čimprej dovrši izvedba agrarne reforme, da bo vsak agrarni interesent postal lastnik dokazanega mu zemljišča, na katerem bo lahko delal in ga umno obdeloval kot lastno zemljo.

4. Proračun poljedelskega ministrstva je tako majhen, da ministrstvo ni v stanju izvršiti vse ukrepe, ki bi jih moralo storiti v korist pravičnega napredka poljedelstva, v čemer je vsebovan tudi napredek zadružništva, ki je največji instrument za povzdigo podeželja in vseh panog poljedelske delavnosti. Zato apeliramo zadružniki na vse merodajne činitelje, da temu vprašanju posvetijo potrebno pozornost in pristopijo k rešitvi tega perečega vprašanja.

5. Nujno potrebno je, da vodilne osebnosti našega zadružništva v interesu proizvajalcev in konzumentov vpostavijo čim tesnejše poslovne zveze med kmetijskimi in mestnimi zadrugami, da bi se tako izključil zaslužek posredovalcev, ki gre tako v škodo producentov kakor tudi konzumentov.

6. Zaradi skorajšnje rešitve vprašanja glede sankcij, ki so bile sprejete v Ženevi, z ozirom na bodočo prepoved izvoza v Italijo, je treba dati našemu kmetijskemu gospodarstvu, ki je najbolj interesirano in tudi najbolj poklicano, da poda svoje mnenje v tem oziru potom Glavne zadružne zveze kot vrhovne ustanove zadružno organiziranega kmetijstva možnost, da se o tem samo izjavi.

Gospodarske zanimivosti.

Nekaj statistike s prvega jugosl. sadnega sejma v Mariboru, ki se je vršil od 25.—28. oktobra. Sejma se je udeležilo 19 štajarskih sadjarskih in kmetijskih podružnic, ki so pripravile na razstavo 2250 zabojev sadja. To število je razdeljeno po posameznih podružnicah takole: Šentpeterska podružnica 650 zabojev, mariborska 133, jareninska 194, šentjur-

ska ob Pesnici 269, ruperška 160, bistriška 170, konjiška 80, šentjakobska 60, šentlenarška 43, barbarska 50, šentlovenška na Pohorju 60, framska 99, benediška 15, studeniška 50, ruška 72, makolska 61, laška 5, ljutomerska 24 in boštanjška 50. Na razstavi so bile zastopane vse zlahitne vrste našega sadja, med njimi: sevnjska voščenska, kanada, španska reneta, carjevič, ontario, ananas, herbertova reneta, zlata parmena, jonathan, boskop, peping itd. Sadje je bilo sortirano po oddelkih, ki so jih zavemale posamezne podružnice. Na razstavi ali sejmu smo zvedeli, da ima Slovenija zasajenih 6 milijonov sadnih dreves, ki so dala letos okroglo 1 milijon stotov sadja.

Naša zunanja trgovina v prvih 9 mesecih 1935. V prvih 9 mesecih 1935 smo uvozili iz Nemčije blaga za 410,5 milijonov (napram lani 371,2) ali 15,72 (14,2) %, iz Češkoslovaške 338,6 (306,14) milijonov, ali 12,97 (11,71) %, iz Avstrije 317,16 (325,54) milij., ali 12,15 (12,46) %, iz Italije 306,3 (416,04) milij., ali 11,73 (15,92) %, iz Anglije 265,3 (262,3) milij., ali 10,16 (10,04) %, iz Združenih ameriških držav 153,3 (163,0) milij., ali 5,78 (6,25) %, iz Francije 122,2 (101,9) milij., ali 4,68 (3,9) %, iz Madžarske 81,0 (72,4) milij., iz angleške Indije 72,14 (88,96) milij., iz Švice 64,34 (70,1) milij. iz Belgije 49,5 (52,24) milijonov Din. — Naš istočasni izvoz v Italijo 551,2 (952,44) milijonov Din ali 19,86 (22,64) %, v Nemčijo 454,0 (389,9) milij., ali 16,30 (14,9) %, v Avstrijo 415,1 (437,3) milij., ali 14,96 (16,71) %, v Čehoslovaško 380,9 (240,14) milij., ali 13,72 (9,19) %, v Združene ameriške države 248,1 (118,3) milij., ali 5,34 (4,52) %, na Madžarsko 137,6 (94,1) milij., ali 4,96 (3,6) %, na Angleško 123,17 (86,4) milij., ali 4,44 (3,3) %, v Grčijo 94,35 (101,64) milij., ali 3,4 (3,88) %, v Belgijo 78,7 (121,6) milij., ali 2,84 (4,65) %, v Švico 66,9 (99,96) milij., ali 2,41 (3,82) %. — Kakor je razvidno iz zgorajšne statistike, so dobave iz Nemčije porasle, medtem ko so dobave iz Italije letos manjše kakor lani. Na drugi strani se je tudi dvignil naš uvoz v Nemčijo, Čehoslovaško in Anglijo, medtem ko se je skrčil naš izvoz v Belgijo, Švico, Avstrijo in Italijo. Zelo je porasel naš izvoz napram lani v italijanske kolonije: Eritre-

ja (vzhodna Afrika) 24,65 (0,9) milij. Din, Italijanska Somalija 8,3 (0,057) milij., Dekanez (otočje v Sredozemskem morju) 2,94 (0,95) milij. Din. Razvoj jugoslovansko-italijanske blagovne izmenjave kaže naslednje številke: prvo četrletje: uvoz 115,7 (150,0) milij. Din, izvoz: 171,0 (210,5) milij. Din; drugo četrletje: uvoz 105,7 (132,5) milij. Din, izvoz 192,8 (191,9) milij. Din; tretje četrletje: uvoz 84,0 (133,5) milij. Din, izvoz 187,3 (190,0) milij. Din.

O važnosti hranilnic.

O priliki praznika štednje 31. oktobra je mednarodni zavod za hranilnice v Milanu izdal zanimivo statistiko o hranilnih vlogah pri hranilnicah v posameznih državah. Po teh podatkih so znašale v aprilu t. l. hranilne vloge pri vseh hranilnicah v svetu 1600 milijard dinarjev, število hranilnih računov pa je znašalo 159 milijonov. 60% vseh hranilnih vlog pri hranilnicah na svetu odpade na Evropo, kjer igrajo hranilnice važno vlogo baš v gospodarsko najbolj razvitih državah. Stanje hranilnih vlog pri hranilnicah v posameznih državah (preračunano v milijarde Din) nam kaže naslednja zanimiva primerjava:

	hran. vloge v milijardah Din	povprečno na prebivalca na Din
Švica	38.9	9500
Belgija	73.5	9070
Danska	20.9	5800
Francija	184.1	4400
Zed. države	480.9	3900
Nizozemska	27.8	3530
Nemčija	229.2	3470
Italija	135.7	3310
Anglija	120.2	2600
Češkoslov.	37.9	2579
Avstrija	15.6	2400
Finska	5.0	1350
Madžarska	7.8	890
Poljska	10.5	330
Jugoslavija	2.9	145
Bolgarija	0.8	140
Rumunija	0.8	45

Kakor nam predločuje gornja statistika, so hranilnice najbolj razvite v Švici, Belgiji, Danski in Franciji, pa tudi v Zedinjenih državah, Nizozemski, Nemčiji in Italiji. V naši državi igrajo hranilnice še razmeroma slabo vlogo, saj predstavljajo hranilne vloge pri hranilnicah

komaj 20% vseh hranilnih vlog, enako je v Bolgariji, še slabše pa v Rumuniji. Gornja statistika nam nazorno kaže, da mora naša država z vsemi silami pospešiti svoj razvoj hranilnic, ki nudijo prebivalstvu najsigurnejšo naložbo za prehranke.

Staršem in gospodarjem v preudarek.

(Iz Prekmurja nam pišejo.)

V zadnji številki »Straže v viharju« beremo: »Zvedeli smo, da se je zadnje čase pri balkanskem odboru kominterne mnogo govorilo o prekmurski gimnaziji v Murški Soboti. Kakor je znano, sedi v tem odboru kot posebni delegat za Jugoslavijo znani prekmurski rojak Titan, doma iz Kroga pri Murški Soboti. On je bil tudi uradni delegat za Jugoslavijo na kongresu kominterne v Moskvi. Ta gospod bi očitno rad vršil veliko sovjetsko poslanstvo med svojimi rojaki in polaga veliko važnost na mladino.«

Naš rojak torej, sin pobožne krščanske družine v Krogu, je bil na kongresu v Moskvi, da sprejme na tem sestanku komunistov vsega sveta posebne naloge pri razširitvi komunizma v Jugoslaviji. Mi Prekmurci se moremo torej ponašati s sramotnim dejstvom, da je bil v Moskvi naš rojak, ki je zastopal Jugoslavijo. Spričo tega dejstva ne bo odveč spregovoriti nekaj resnih besed.

Dragi starši Slovenske Krajine! Delali in trpeli ste za svoje otroke, sedaj se vračajo k vam prežeti komunizma, da vam iztrgajo iz vaših src vero in Boga, da vas prodajo zločinskim ljudem in židovskim komunistom. Ne poslušajte več takih besed. Spodite vsakega, ki pride k vam in vam pripoveduje o krivicah, ki se vam res godijo, pri tem obeta komunističen raj, pa misli na sijajno mesto, ki njega čaka v tem raju. Težko živite danes, trpite in delate, stradate in prosite, pa prihajajo k vam vaši sinovi in vam hočejo iztrgati iz vaših src še vero in Boga in pomoč božjo.

Poznate vse te šolane sinove. Okoli so hodili in »Ljudsko pravico« širili. Obiskujejo vas in zapeljujejo; slikajo vam današnjo bedo v najslabši luči, samo da bi povzročili nezadovoljstvo pri vas in vas tako spravili med vrste revolucio-

narjev in razdiralcev vsakega reda in mira med ljudmi in v državi.

Drago ljudstvo Slovenske Krajine! Vsi in to vas je še ogromna večina, ki se niste dali zapeljati od komunističnih glasnikov nereda in nezadovoljstva, ostane še vnaprej zvesti veri in Bogu. S križem pred seboj zahtevajte pravice in ljubezni in ne z rdečo zastavo na čelu. In vi vsi, ki ste verjeli tem lažiglasnikom svobode in raja na zemlji, vrnite se zopet k svoji pravi veri in krščanskemu življenju. Pretrgajte vsako zvezo z glasniki laži. Pazite vsi na svoje otroke, da se ne bodo za vaš krvavo prisluženi denar vzgajali za komunistične priganjače in hlapce. Oklenite se vsi našega krščanskega časopisja, zlasti »Slov. Gospodarja« in ga širite povsod, organizirajte se v naših krščanskih organizacijah in društvih! Sin Slovenske Krajine.

Žganje s preko 50% alkohola se trošarini kot špirit

Finančni minister dr. Dušan Letica je na podlagi čl. 68 zakona o državni trošarini izdal sklep, da je treba pod žganjem razumeti samo take destilate sadja, droži grozdja itd., ki pri izdelovanju ne vsebujejo nad 50% alkohola in ki ohranijo značilne lastnosti sadnega žganja, in sicer vonj in okus sirovine, iz katere so izdelani. Drugi destilati, ki pri proizvodnji dobe moč nad 50% ali destilati, ki izgube lastnosti sadnega žganja ne glede na moč, so špirit in kot taki podvrženi državni trošarini. Žganje nad 50 do 60 stopinj, ki bo na dan uveljavljanja tega sklepa v skladišču ali že gotov izdelek, bodo popisali in vodili v evidenci do potrošnje. Finančna ravnateljstva imajo nalogo, da takoj odrede s pomočjo oddelkov finančne kontrole popis žganja s preko 50 do 60 stopinjami pri izdelovalcih in točilcih na drobno in na debelo in da vodijo o tem žganju do potrošnje točno evidenco. Ta sklep stopi v veljavo z razglasitvijo v Službenih novinah. Od tega dne je prepovedano pridelovanje in prodaja žganja z nad 50 stopinj jakosti.

Organi finančne kontrole morajo strogo paziti, da žganje, ki bo po tem roku prišlo v promet, ne prekorači 50% jakosti. V tem primeru je treba takoj po-

brati trošarino, kakor za špirit. Količine žganja s preko 50 do 60 stopenj, ki bodo v zalogi, je mogoče izročiti v promet do popolne prodaje s potrdilom pristojnega organa finančne kontrole, da spada to žganje v zaloge, ki so obstojale pred uveljavljanjem tega sklepa.

Trgovina s hmeljem.

Najvišje cene, dejansko plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje: Nemčija (Tettnang) 103 Din, Češkoslovaška (Zatec) 62, Jugoslavija (savinjski) 32, Francija (alzaški) 31, Poljska (wolinjski) 26, Belgija (Alost) 20, Amerika (Oregon) 14.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 2. nov. so pripeljali 74 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 1—12, slanina 13—14. Kmetje so pripeljali 2 voza krme po 65 Din, 18 voz krompirja 0.75—1.—, 2 čebule 2—3, 36 zelja 1—2.50. Kislo zelje 5, hren 7—8, kislja repa 2. Jabolka 3—5, hruške 4—5, suhe slive 6—11, grozdje 3—8, celi orehi 8—9, luščeni 28—32, kostanj 1.50—2, pečen 4. Na trgu je bilo 12 vreč pšenice 1.50, 6 rži 1.25, 8 ječmena 1.25, 12 koruze 1.25, 16 ovsa 0.75—1, 9 prosa 1.50, 6 ajde 1.25, 24 fižola 1.50—2. Smetana 6—8, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 18—24, čajno 26—28. Prinesli so 48 kokoši 16—24, 86 piščancev 18—45, 46 gosi 25—35, 42 puranov 25—30, 38 raz 12—15, 34 kuncev 5—25, 1 kozlička 40 Din.

Mariborski živinjski sejm. Prignanih je bilo 10 konjev, 27 bikov, 130 volov, 416 krav in 19 telet; skupaj 596 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmju dne 29. oktobra 1935 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 2.75—3.50 Din, poldebili voli od 2.— do 2.50, plemenski voli od 2.— do 2.50, biki za klanje od 2.— do 3.—, klavne krave debele od 2.— do 2.80, plemenske krave od 1.50—1.75, krave za klobasarje od 1.— do 1.25, molzne krave od 2.25—2.50, breje krave od 2.50—2.50, mlada živina od 2.25—3.25, teleta od 2.50—4.— Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 292 komadov.